Většina obyvatel v těchto dobách bydlela v jednoduchých dřevěných domech soustředěných v malých vesnicích. Postupně vznikala první města, kde vedle dřevěných domů začali bohatší měšťané stavět i kamenné domy. Panovníci a velmoži žili v opevněných hradech na vyvýšených místech.

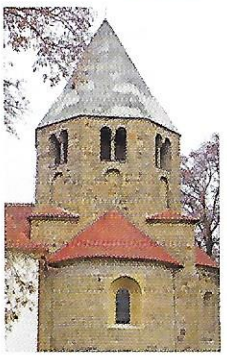

Církev si stavěla kostely a kláštery. Všechny tyto kamenné stavby byly budovány v **románském slohu**. Při kostelech a klášterech byly zakládány první školy. Kněží a mniši byli po dlouhou dobu jedinými lidmi, kteří uměli **číst** a **psát**. V písařských klášterních dílnách se ručně psaly knihy.

Rozkvět Českého království, vláda přemyslovských králů

Ve 13. století nastalo období **rozkvětu českého státu**. Přemyslovci byli uznávanými panovníky i u ostatních evropských států. Došlo k povýšení dosavadních českých knížat na **krále**.

K největšímu rozmachu došlo za vlády krále **Přemysla Otakara II.**, který byl označován za „krále železného a zlatého". Území Českého království tehdy sahalo až k Jaderskému moři. Tato Přemyslova sláva však trvala jen krátkou dobu.

Jeho vnuk **Václav III.** sice získal polskou i uherskou královskou korunu, avšak **v roce 1306** byl v Olomouci zavražděn. Byl posledním mužem rodu Přemyslovců s nárokem na královský titul. Proto se říká, že jím rod Přemyslovců vymřel „po meči"; meč totiž představoval symbol mužství.

Vláda Lucemburků, Karel IV.

Po Přemyslovcích nastoupili na český královský trůn **Lucemburkové**. Nejznámějším panovníkem tohoto rodu se stal velmi vzdělaný císař **Karel IV.**, který bývá označován za nejvýznamnějšího panovníka v celé tisícileté historii českého státu. To dokládá označení, jehož se mu dostalo hned po smrti; byl označen za „Otce vlasti". Za jeho vlády se mnoho stavělo (Karlův most, Karlštejn, Nové Město pražské) a v Praze byla založena první univerzita ve střední Evropě. Praha se stala po dobu Karlovy vlády jedním z nejvýznamnějších evropských měst.

Husitské války

Po smrti Karla IV. propukly vážné **rozpory v katolické církvi**. Kněží, mniši i papežové místo toho, aby oddaně sloužili Bohu, shromažďovali do svých rukou majetek a moc ve státě. Bohatli zejména prodejem odpustků. Mnozí kněží však tyto zlořády kritizovali. Mezi nimi vynikal svými kázáními **Jan Hus**. Církevní hodnostáři ho chtěli umlčet. Protože své myšlenky odmítl odvolat, byl 6. července 1415 upálen. Tento den si každoročně připomínáme jako státní svátek.

Upálení Jana Husa vyvolalo v Čechách bouři odporu a přerostlo v **husitské války**.